

Thailand naar andere landen en besmette een groot deel van Azië.

Toch is het juist deze crisis die het economisch fundament heeft verstevigd en opkomende landen nu meer bescherming biedt, zo leert een terugblik in de geschiedenis.

Oorzaak van de crisis van 1997-1998 in Azië was een jarenlange opbouw van onevenwichtigheden in de economie en financiële markten. Beleggers in volwassen economieën die niet vatbaar waren voor de internethype zochten naar alternatieven. Een van deze alternatieven was groeiregio Azië. Zo lieten onder meer Thailand, Maleisië, Indonesië, Singapore en Zuid-Korea indrukwekkende groeicijfers optekenen en boden zij beleggers hoge rentevergoedingen. Ook omringende landen deelden mee in de hoogconjunctuur.

De geldstromen richting het Oosten dreven de prijzen van beleggingen, waaronder vastgoed en aandelen, op en bereikten ook de reële economie, waar sectoren gelieerd aan de huizenmarkt en de financiële sector floreerden.

Aan de andere kant waren opkomende landen met tekorten op de lopende rekening afhankelijk van buitenlandse financiering. Het betrof vooral geld van het snelle soort, bedoeld om snel winst te behalen om het op ieder moment te kunnen terugtrekken, in plaats van directe investeringen in fabrieken, machines en arbeidskrachten. Daar ging het in 1997 mis. De prijzen van beleggingen stakten en de economische activiteit zwakte af. Dat veroorzaakte een kapitaalvlucht.

Deze crisis begon in Thailand. Het land had de eigen munt vastgeklonken aan de Amerikaanse dollar en deed verwoede pogingen om deze koppeling in stand te houden. Vergeefs, want de valutareserves om de nationale munt op te kopen, bleken onvoldoende. En renteverhogingen om kapitaal binnen de landsgrenzen te houden, mochten ook niet baten.

EEN VERDERE GROEIVERTRAGING LIJKT VOORAL EEN PUNT VAN ZORG OP KORTE TERMIJN

De Thaise munt devalueerde en Thailand belandde in een schuldencrisis. Dat was extra pijnlijk, omdat Thailand grote schulden had gemaakt in buitenlandse valuta's. Nu de eigen valuta onderuit ging, werden de schulden ondraaglijk en waren faillissementen, werkloosheid en diepe economische schade onvermijdelijk.

LEREN VAN DE AZIË-CRISIS

Vanuit Thailand verspreidde het virus zich over een groot deel van Azië. De klap was ook voelbaar in de westerse wereld, waar financiële markten en vertrouwenscijfers tijdelijk inzakten. Maar na twee jaar pijn nemen, trad herstel in. De crisis was een moment van bezinning, van uitvlakken van onevenwichtigheden en een nieuwe inrichting van de economie.

Zo is de kapitaalmarkt in opkomende markten verder ontwikkeld en worden steeds meer obligaties in lokale valuta's uitgegeven. De invloed van een stijgende dollar is daarmee afgenomen. Dat betekent ook dat opkomende markten minder kwetsbaar zijn geworden voor de waan van internationale geldstromen.

Ook in andere opzichten heeft de ontwikkeling in opkomende

landen niet stilgestaan. Zo komen niet langer alleen grondstoffen, geassembleerde producten en basismaterialen uit opkomende landen, maar is het exportpalet uitgebreid. Landen als China, Taiwan en Zuid-Korea fabriceren diverse industriële goederen en technologieën.

Landen die meer exporteren dan importeren, hebben flinke valutareserves aangelegd. Dat geeft ze de ruimte om te stimuleren in economisch mindere tijden. Ook geven de relatief lage staatsschulden bewegingsruimte aan overheden.

Toch zijn de valutareserves, verbreding van de kapitaalmarkt en uitbreiding van de exportproducten geen doel op zichzelf geweest, maar een reflectie van een onderliggende economische ontwikkeling.

De snel groeiende middenklasse is een teken dat inwoners van groeilanden intens gemotiveerd zijn om vooruit te komen. Op een vergelijkbare manier zijn westerse economieën volwassen geworden.

Een verdere groeivertraging lijkt daarom vooral een punt van zorg op korte termijn. Op de langere termijn kan de strijd voor een hogere levensstandaard de opkomende landen nog veel moois opleveren.